

بررسی اثرپذیری توسعه گردشگری روستایی از برنامه‌ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش با نقش واسطه مدیریت روستایی (مطالعه موردی: دهستان سمام شهرستان املش)

مهرناز فدایی

دانشجوی دکتری تخصصی گروه جغرافیا، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

حسین سلیمانی

استادیار گروه جغرافیا، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران (نویسنده مسئول) saba_nazer@yahoo.com

امیر گندمکار

دانشیار گروه جغرافیا، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

سید رامین غفاری

دانشیار گروه جغرافیا، دانشگاه پیام نور، نجف آباد

تاریخ دریافت: 1400/06/20 تاریخ پذیرش: 1400/08/17

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثرپذیری توسعه گردشگری روستایی از برنامه‌ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش با نقش واسطه مدیریت روستایی در دهستان سمام شهرستان املش می باشد. تحقیق حاضر از لحاظ هدف یک تحقیق کاربردی و از نظر روش انجام دادن تحقیق توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری مورد پژوهش شامل سرپرستان خانوارهای روستاهای بالای 20 خانوار در دهستان سمام به تعداد 999 نفر بوده که حجم نمونه براساس فرمول کوکران به تعداد 278 نفر به شیوه تصادفی در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه 20 سوالی در بخش برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش، 10 سوالی در بخش توسعه گردشگری روستایی و 27 سوالی در بخش مدیریت روستایی است. برای بررسی روایی پرسشنامه از نظر 5 نفر از متخصصین حوزه برنامه‌ریزی روستایی استفاده شده و روایی آن چندین بار مورد بررسی قرار گرفت و همچنین از روایی سازه ای نیز بر اساس تحلیل عاملی تاییدی استفاده شده است. برای بررسی پایایی نیز از آلفای کرونباخ بهره گرفته شد که مقدار آن 0/84 بوده و در وضعیت مطلوبی است. در قسمت تحلیل داده‌ها به کمک نرم افزارهای Smart PLS، spss22 به بررسی سؤالات تحقیق با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری پرداخته شد. نتایج نشان داد که به طور کلی توسعه گردشگری روستایی از برنامه-ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش با نقش واسطه مدیریت روستایی تاثیر پذیرفته است. در واقع برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش بر مدیریت روستایی روستایی روستایی، برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش بر توسعه گردشگری روستایی تاثیر گذار بوده است.

واژگان کلیدی: توسعه گردشگری روستایی، بافت با ارزش، مدیریت روستایی، دهستان سمام.

Investigating the effectiveness of rural tourism development, from planning villages with valuable texture, with the mediating role of rural management (Case study: Samam village, Amlash District)

Abstract

The purpose of this study is to investigate the effectiveness of rural tourism development, from planning villages with valuable texture, with the mediating role of rural management, in Samam rural district of Amlash city. The present study is an applied research in terms of purpose and descriptive-analytical research in terms of method. The statistical population of the study, including the heads of households in villages with more than 20 households in Samam rural district, was 999 people, and the sample size was 278 people randomly selected based on Cochran's formula. The research tools include a 20-item questionnaire in the planning section of villages with valuable texture, 10 questions in the rural tourism development section, and 27 questions in the rural management section. To evaluate the validity of the questionnaire, the opinion of 9 experts in the field of rural planning was used, and its validity was examined several times, and also structural validity based on confirmatory factor analysis was used. For reliability, Cronbach's alpha was used, which is 0.84 and is in good condition. In the data analysis section, with the help of SPSS22 software, Smart PLS, the research questions were examined using structural equation modeling. The results showed that, in general, the development of rural tourism has been influenced by the planning of villages with valuable texture, with the mediating role of rural management. In fact, planning of villages with valuable texture has affected rural rural management, planning of villages with valuable texture has affected rural tourism development, and rural management has influenced rural tourism development.

Keywords: Rural tourism development, valuable texture, rural management, Samam village.

مقدمه و طرح موضوع

به طور کلی برنامه ریز روستایی به عنوان یک مکانیسم مناسب جهت تعدیل در جابهجائی جمعیت، ایجاد رفاه و ساکنین روستاها و جلوگیری از انهدام منابع طبیعی اعم از تجدیدشونده و تجدیدنشدنی مطرح گردید (علیزاده و قادری، ۱۳۹۳). امروزه گردشگری روستایی باعث رشد اقتصادی و کسب درآمد برای جامعه محلی می باشد همچنین توسعه جامعه روستایی ایجاد اشتغال، تنوع شغل و خلاقیت در جامعه روستایی شده و از مهاجرت جوانان جلوگیری می شود و سبب تنوع بخشی به صنایع روستایی خصوصا صنایع دستی و حضور زنان در فعالیت های اقتصادی شده است و این تنوع اشتغال، احیاء فرهنگ و آداب و رسوم محلی و ورود تمامی افراد جامعه روستایی در این عرصه، پویایی جامعه روستایی به دنبال داشته است (گل ریز، ۱۴۰۰). توسعه گردشگری فرایند پیچیده ای است که عوامل توسعه بینالمللی، ملی و گروه های درگیر با سیاست دولت، برنامه ریزی و قانون گذاری را دربر می گیرد (تفلر و شارپلی^۱، ۲۰۱۸). افزون بر این بسیاری از برنامه ریزان و سیاستگذاران توسعه نیز از صنعت گردشگری به عنوان رکن اصلی توسعه پایدار یاد میکنند و در همین ارتباط گردشگری روستایی نیز با برنامه ریزی اصولی و شناسایی مزیتها

^۱Tefler&Sharpley

و محدودیت‌ها می‌تواند نقش موثری در توسعه روستایی و در نتیجه توسعه ملی و تنوع بخشی به اقتصاد ملی داشته باشد (فاطمی‌اصل، ۱۳۹۸). پتانسیل‌گردشگری هر روستا، بیش از هر چیز به سرمایه‌های طبیعی-اکولوژیک، کیفیت مناظر طبیعی و آثار تاریخی، ابعاد اقتصادی و مضافاً شادابی فرهنگ محلی آن بستگی دارد (بالتر^۲، ۲۰۱۱).

در می‌توان از گردشگری روستایی استفاده کرد و ساختوسازهای مربوطه را با توجه به معماری بومی منطقه، با مصالح محلی و استفاده از مصالح بومی منطقه، با مصالح محلی و استفاده از مصالح بومی منطقه و ریکه به بافت سنتی روستا آسیب جدی وارد نشود، تلطیف کرد (یوسفی و نصرتی‌بیانکی، ۱۳۹۸). در زمان معاصر، با شناخت عوامل اصلی تخریب‌بافت‌های با ارزش روستایی، دیدگاه‌ها و سیاست‌های دست‌اندر کاران امر گردشگری روستایی معطوف رهیافت‌های جامعی شده که خواهان رشد بلند مدت صنعت گردشگری بدون تخریب، تهدید و آسیب بر محیط زیست، سکونتگاه‌ها و آسیب‌های اجتماعی، همچنین اصلاح گردشگری نا بسامان و بدون برنامه‌ریزی است (طالب، ۱۳۹۱). توسعه گردشگری روستاهایی که دارای بافت با ارزش تاریخی و معماری بوم‌گرا هستند به معنی بالفعل نمودن ارزش‌ها و جاذبه‌های معماری روستا و معرفی آن به عنوان مقصد گردشگری است روستای اشتران به سبب داشتن ویژگی‌های تاریخی و مذهبی در معماری چشم‌اندازهای طبیعی و فرهنگی اهمیت و پتانسیل بالایی در زمین‌های جاذب گردشگری و جذب گردشگر دارند (ججازی و فرمانی منصور، ۱۳۹۳). بافت‌های روستایی به دلیل پیوندهای گسترده با بسترهای طبیعی و تاریخی دارای ارزش‌های تاریخی، فرهنگی، طبیعی و معمارانه می‌باشند. از این رو انجام اقدامات مناسب برای بهسازی و حفظ ذخایر کالبدی و فرهنگی روستاها، بعنوان میراث ماندگار نیاکان ضرورت می‌یابد (پری پیشبر و همکاران، ۱۳۹۴). برای احیای بافت‌های با ارزش روستایی باید علاوه بر پاسخگویی نیازهای ساکنان، رجوع معناداری به هویت تاریخی بافت شود. یکی از رویکردهای موثر در این زمینه، استفاده از محرک‌هایی چون گردشگری فرهنگی است. از طرفی دیگر، با توجه به دوره کوتاه اجرای این طرح‌ها و سوابق مداخله برنامه‌ای مبتنی بر مدیریت روستایی در بافت‌های روستایی، ارزیابی پیامدها و آثار طرح هنوز زود به نظر می‌رسد، اما آنچه می‌توان از همین تجارب ذکر کرد، الزامات و ضرورت‌هایی است که برای مداخله در بافت روستایی به طور ویژه باید به آن پایبند بود که مدیریت روستایی نقش ویژه در این زمینه دارد. از جمله استفاده از دانش بومی، بازآموزی و معاصر سازی این دانش، استفاده از مصالح بوم‌آورد و بازتولید و معاصر سازی آنها، بسیج نیروهای خفته روستایی و آموزش آنان برای کاربست مجدد دانش بومی در فرایند بهسازی بافت با ارزش روستایی می‌باشد (باقری و همکاران، ۱۳۹۸).

مساله اساسی این است که تا کنون در راستای برنامه‌ریزی گردشگری روستایی بر اساس بافت‌های با ارزش روستایی و مدیریت روستایی در این منطقه تحقیقی صورت نگرفته است و روستا در راستای توسعه روستایی دچار یک سردرگمی و بحران شده است و شاخص‌های مختلف به خصوص زیست

^۲ Butler

محیطی در وضعیت متناسبی قرار ندارد. روستا نتوانسته است از توسعه متناسب گردشگری روستایی به خصوص در بافت با ارزش روستایی، در زمینه های اقتصادی و اجتماعی بهره برداری نماید. بنابراین مهم ترین سوال پژوهش این است که آیا توسعه گردشگری روستایا ز برنامه-ریزی روستاها یدارای بافتبا ارزش بانقشواسطهمدیریتروستایی تاثیر می پذیرد؟

بافت تاریخی^۳: مراد از بافت های تاریخی، آن هایی است که ب هرغم فرسودگی، در گستره شان بناها، مجموع هها، تأسیسات و تجهیزات شهری با ارزش (و یا ترکیبی از آنها) وجود دارد (شارن^۴، ۲۰۰۵). بافت های تاریخی روستا های ما، ظرافت و زیبایی و نیز روح خاق مردمی، بالاخص هویت را به نمایش می گذارند که طی سالیان دراز آنها را بر طبق سنن، فرهنگ و نوع معیشت خود به وجود آورده اند. روستاها در گذشته واجد وحدت بصری بودند و با فرم هایی که به تدریج پیچیدگی بیشتری می یافتند، شیرازه اجتماعی جوامع را به وجود می آوردند. عبارت «بافت تاریخی» حوزه عام پژوهش را مشخص می کند. «بافت تاریخی محدود» ای از بخش مرکزی روستایی شامل اصلی ترین بناها و اثرها و «یادمان های تاریخی» در قالب محله های قدیمی می باشد که دارای ارزش هویتی- فرهنگی بوده و از بخش های دیگر روستایی متمایز است. به عبارت دیگر، بخشی از یگروستا است که با دارا بودن نمادها، یادمان ها و ساختمان های تاریخی حائز اهمیتی باشد و «میراث تاریخی» یگروستا را در خود جای داده است. این بخش معمولاً در محدوده قدیمی روستاها واقع گردیده است و علاوه بر در برگرفتن ناحیه قدیمی^۵، بناهای دارای ارزش تاریخی این بخش را نیز مرمت و ساماندهی نموده و از آنها محافظت به عمل می آورد» (پیران^۶، ۲۰۰۵).

گردشگری روستایی^۷: گردشگری روستایی مستلزم تشویق گردشگران برای ورود و ماندگاری در روستاها و تأمین امکانات رفاهی آنان است. در زمینه اهمیت خدمات رفاهی در توسعه و رونق گردشگری روستایی، پراویتریا (۲۰۱۰) عقیده دارد که دستیابی به توسعه از مسیر گردشگری نیازمند تأمین امکانات رفاهی و با در نظر گرفتن تابع سه گانه مردم، گردشگر و محیط است. علاوه بر این از نظر سند بروک (۲۰۱۰) توسعه گردشگری در روستا های جهان سوم يك رویکرد دوجانبه است. بدین نحو که سیاستگذاران کشورهای در حال توسعه بایستی از توانمندی و نقش هر يك از مؤلفه های گردشگری و خدمات رفاهی در تقویت دیگری غافل نشوند (کوان^۸، ۲۰۰۵).

در زمینه پیشینه پژوهش می توان به موارد ذیل اشاره داشت: معینی^۹ (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی نقش گردشگری در توسعه و فراز و فرود معماری و بافت روستایی اقدام کرده است که نتایج بیانگر آن

^۳ Historical Texture

^۴ sharen

^۵ Old area

^۶ piran

^۷ Rural Tourism

^۸ Cowan

^۹ Moeini

است

که

زندگی روستایی، نوعی از زندگی همراهِ اهاب تولید و مبتنی بر ساختارهای بومی است که اکناناً اغلب نیازهای خود را در محدود و روستا تأمین نمیکنند. ^{۱۱} تانگ (۲۰۱۹) در مقاله ای به بررسی توسعه گردشگری روستایی در حفظ محیط بومی و زیست بوم روستائیان پرداخته است که نتایج بیانگر آن است که توسعه این نوع گردشگری

بهمحیط زیست طبیعی وابسته است، زیرا محیط زیست خود به تنهایی میتواند جاذبه های منحصر به فردی برای گردشگران داشته باشد. عزیزی و حیدری (۱۳۹۹) در مقاله ای به بررسی بافت با ارزش تاریخی و تاثیر آن در رونق گردشگری روستایی (مطالعه موردی: روستای قلعه نو سیستان) اقدام کرده اند که نتایج پژوهش نشان داده است با توجه به بناهای با ارزش موجود و معماری منحصر به فرد روستای قلعه نو یک مدیریت مناسب جهت حفاظت، مرمت و معرفی این روستا به گردشگران می تواند موثرترین و راهگشایترین راه برای رونق گردشگری این روستا بحساب آید. ^{۱۲} مجیدی (۱۳۹۸) در پژوهشی به تاثیر بافت با ارزش تاریخی در رونق گردشگری روستای خاوه (شهرستان نورامین) اقدام کرده است و نتایج بیانگر آن می باشد گردشگری روستایی امروز یکی از مردمیترین اشکال گردشگری محسوب میشود.

طرح جدید گردشگری بارویکرد روستاگردی و تاثیر بافت با ارزش آن به منظور توسعه همجانبه روستاها و همیتواند اثرگذار باشد. باقری و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله ای

بررسی و تحلیل رویکرد احیا و باز زندگی روستاها از زوایای روستا در ایران

پرداخته است

طبق یافته های تحقیق، برای احیای بافت های با ارزش روستایی باید علاوه بر پاساژهای نیازهای ساکنان، رجوع معنادار به هویت تاریخی بافت شود. وانا ^{۱۱} (۲۰۱۸) به بررسی استفاده از مدل استراتژیک رقابت مقصد گردشگری توسعه اهداف کوچک: مورد منطقه جنوب باختری، پرداخته است که نتایج نشان می دهد که ذینفعان بر این باورند که دو منطقه مورد نظر با هم یکپارچه باشند و مقصد گردشگری رقابتی، حتی امکان در سطح منطقه ای است. با این حال، مزایای مقصد، که می تواند مورد بررسی باشد به عنوان نقطه شروع برای بهبود اهداف رقابتی مورد استفاده قرار گرفته است. افتخاری (۲۰۱۸) به بررسی نقش گردشگری روستایی در توسعه روستایی (نقد و تحلیل چهارچوبهای نظریه ای)، پرداخته است که نتایج در ابتدا به بررسی مفهوم توسعه روستایی و گردشگری روستایی پرداخته میشود. سپس سه نگرش گردشگری روستایی برای توسعه روستایی، گردشگری روستایی سیاستی برای باز ساخت سکونتگاه های روستایی،

گردشگری روستایی به عنوان ابزاری برای توسعه پایدار و حفاظت از منابع طبیعی روستایی بررسی و مقایسه میشود. در نهایت با پیگیری آثار و پیامدهای توسعه گردشگری روستایی، جمع بندی حاصل را بررسی میکنیم. عنابستانی (۱۳۹۵) به بررسی آثار اجرای طرح های بازسازی با ارزش بر توسعه سکونتگاه های روستایی، پرداخته است، نتایج حاصل بررسی

^{۱۱}Tang

^{۱۲}Wanna

۰/۲۴	۱/۱۴۷	۳/۱۰	۴۶	۷۴	۶۵	۵۶	۳۷	فراوانی	توسعه گردشگری روستایی
			۱۶,۶۷	۲۶,۶۷	۲۳,۳۳	۲۰	۱۳,۳۳	درآمد	
۰/۲۵	۱/۱۵۲	۳/۰۵	۱۹	۸۳	۸۳	۵۶	۳۷	فراوانی	مدیریت روستایی
			۶,۶۷	۳۰	۳۰	۲۰	۱۳,۳۳	درآمد	

بر اساس جدول (۱) مشاهده می‌گردد که متغیر برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش دارای بیشترین میانگین و متغیر مدیریت روستایی دارای کمترین میزان میانگین می‌باشد.

معادلات ساختاری

- روایی همگرا (میانگین واریانس استخراج شده)

معیار فورنل و لارکر^{۱۲} برای این روایی بیشتر شدن میانگین واریانس‌های استخراج شده^{۱۳} (AVE) از ۰/۵ است. به این معنی که یک متغیر مکنون می‌تواند به طور میانگین بیش از نیمی از پراکندگی معرف‌هایش را تبیین کند (آذر و دیگران، ۱۳۹۱). همانطور که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌شود مقدار AVE برای متغیرهای مکنون بالاتر از ۰/۵ است. بنابراین می‌توان گفت که روایی همگرای مدل‌های اندازه‌گیری مطلوب می‌باشد.

جدول ۲- مقادیر معیار میانگین واریانس استخراج شده مربوط به هر یک از متغیرها

متغیر	میانگین واریانس استخراج شده
برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش	۰.۵۹۰
مدیریت روستایی	۰.۵۷۷
توسعه گردشگری روستایی	۰.۵۱۵

- پایایی مرکب

۱۲. Larcker

۱۳. Average Variance Extracted(AVE)

در این تحقیق جهت تعیین پایایی^{۱۴} پرسشنامه از دو معیار (ضریب آلفایکرونباخ^{۱۵} و ضریب پایایی مرکب^{۱۶}) بر طبق نظر فورنل و لاکر (۱۹۸۱) استفاده شده است. ضرایب آلفایکرونباخ تمامی متغیرها در این تحقیق، از حداقل مقدار (۰/۰۷) بیشتر است. پایایی مرکب بر خلاف آلفایکرونباخ که به طور ضمنی فرض می‌کند هر شاخص وزن یکسانی دارد، متکی بر بارهای عاملی^{۱۷} حقیقی هر سازه است؛ و بنابراین معیار بهتری را برای پایایی ارائه می‌دهد. پایایی مرکب باید مقداری بیش از ۰/۰۷ را به دست آورد تا بیانگر ثبات درونی سازه باشد (فورنل و لاکر، ۱۹۸۱). در جدول ۳ نتایج پایایی ابزار سنجش به طور کامل آورده شده است.

جدول ۳- مقادیر پایایی مرکب و آلفایکرونباخ مربوط به هر یک از متغیرها

متغیر	آلفایکرونباخ	پایایی مرکب
برنامه ریزی	۰.۹۲۱	۰.۹۳۱
روستاهای دارای بافت با ارزش	۸۸۴	۰.۹۶۰
مدیریت روستایی	۰.۹۵۶	۰.۹۶۰
توسعه گردشگری روستایی		

- یافته‌های پژوهش با استفاده از مدل‌های معادلات ساختاری (SMART-PLS)

در این قسمت با بیان فرضیات تحقیق و استفاده از نتایج آزمون مدل ساختاری در پی آزمون فرضیات تحقیق و تحلیل نتایج حاصل هستیم. یادآوری می‌شود که:

$$\alpha = 0/05 \quad \alpha/2 = 0/025 \quad z_{\alpha/2} = 1/96$$

$$\alpha = 0/01 \quad \alpha/2 = 0/005 \quad z_{\alpha/2} = 2/57$$

$$\alpha = 0/001 \quad \alpha/2 = 0/0005 \quad z_{\alpha/2} = 3/32$$

برای تحلیل و سنجش مدل این تحقیق از تحلیل داده‌ها به وسیله مدل معادلات ساختاری استفاده شده است. مدل‌های معادلات ساختاری، مدل‌های برای برابری سیر وابط خطی بین متغیرها می‌کنند (مشاهده نشده) و متغیرهای آشکار (مشاهده شده) است. به عبارت دیگر، مدل‌های معادلات ساختاری تکنیک آماری قدرتمندی است که مدل اندازه‌گیری (تحلیل عاملی تأییدی) و مدل ساختاری (رگرسیون‌های تحلیل مسیر) را برای آزمون آماری همزمان ترکیب می‌کند. از طریق این فنون پژوهشگرانی می‌توانند ساختارهای فرضیه‌های (مدل‌ها) را در دنیای انطباق آن‌ها را با داده‌ها تأیید کنند.

۱۴. Reliability

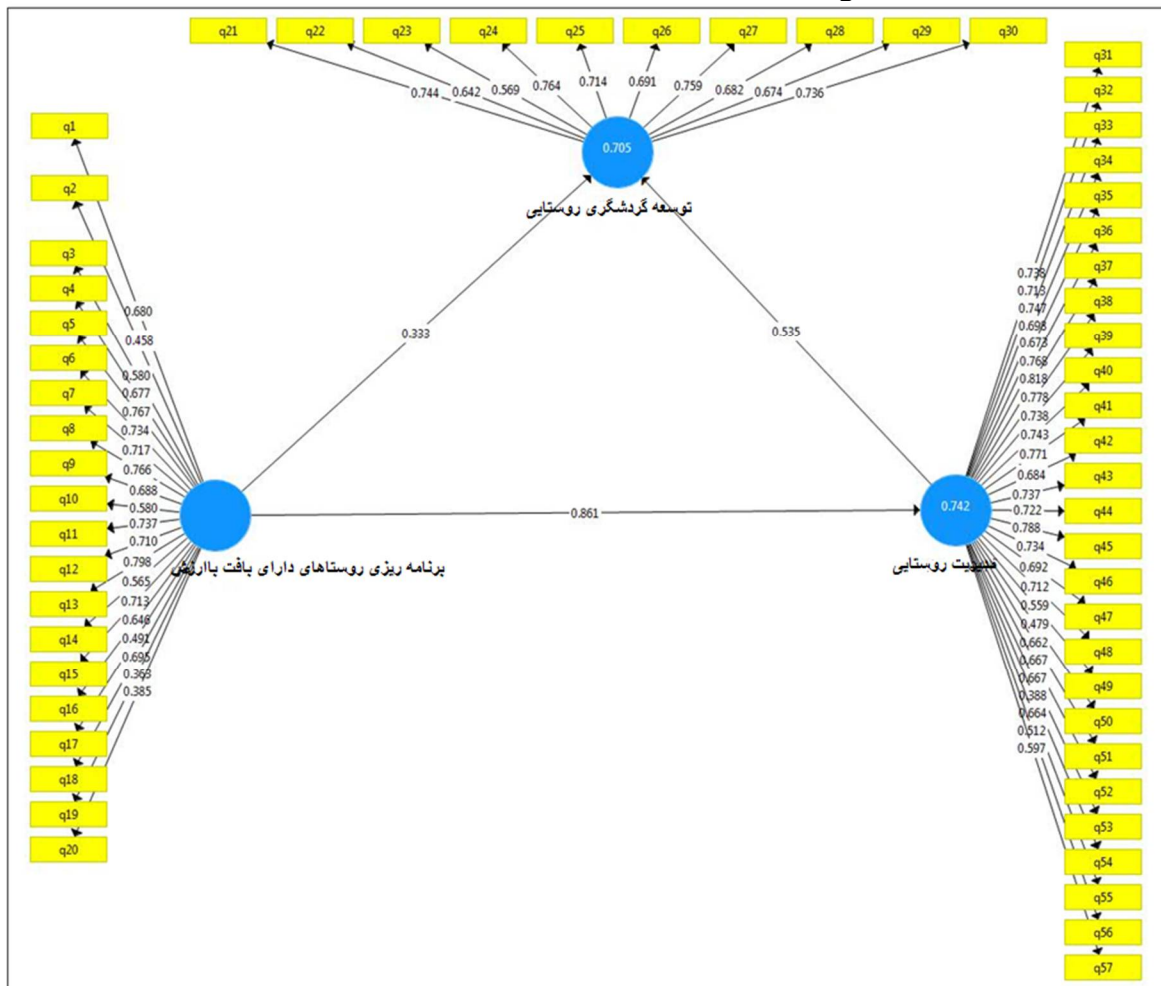
۱۵. Coefficient of Cronbach's alpha

۱۶. Coefficient of Composite Reliability

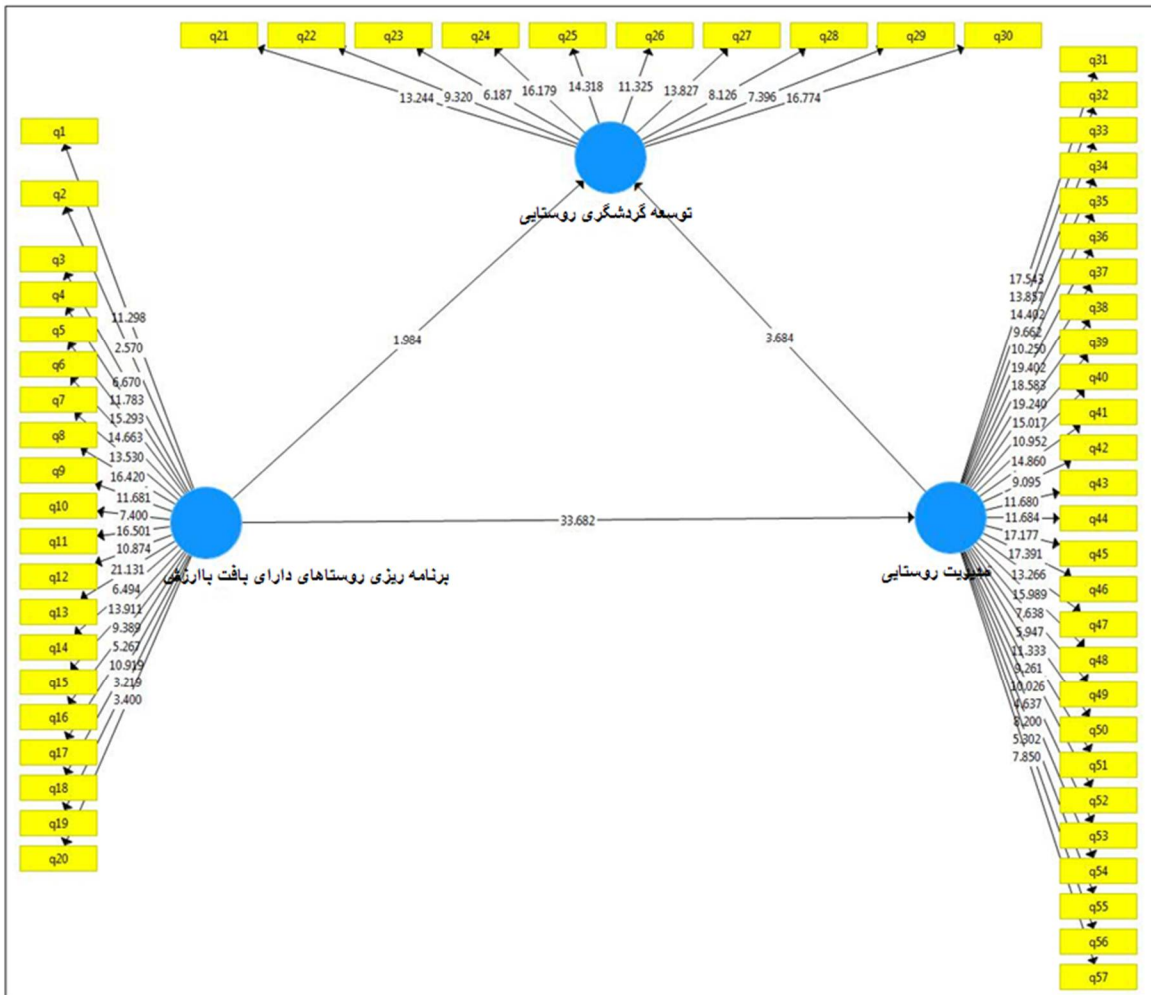
۱۷. Loadings factors

نرم افزار مورد استفاده در این تحقیق برای این تحلیل SMART-PLS می باشد. در نرم افزار SMART-PLS ارزش T ، معنی دار بودن اثر متغیرها را بر هم نشان می دهد. اگر مقدار T بیشتر از $1/96$ باشد یعنی، اثر مثبت وجود دارد و معنی دار است. اگر بین $1/96$ تا $-1/96$ باشد اثر معناداری وجود ندارد و اگر کوچکتر از $-1/96$ باشد یعنی اثر منفی دارد ولی، معنادار است. لذا داده های بدست آمده از شکل های (۱) و (۲) نشان دهنده تحلیل فرضیه های تحقیق می باشد.

شکل ۱- مقادیر ضرایب مسیر برای ارزیابی فرضیات

شکل ۲ مقادیر t-values برای ارزیابی فرضیات

نتایج تحلیل مسیر معادلات ساختاری بر اساس شکل های (۱) و (۲) نشان می دهد که برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش بر مدیریت روستایی روستایی با ضریب تاثیر ۰/۸۶ و برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش با ضریب تاثیر ۰/۳۳ بر توسعه گردشگری روستایی، مدیریت روستایی بر توسعه گردشگری روستایی با ضریب تاثیر ۰/۵۳ تاثیرگذار بوده است. بر این اساس برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش بر مدیریت روستایی روستایی با ضریب تاثیر ۰/۸۶ بیشترین اثرگذاری و برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش بر توسعه گردشگری روستایی با ضریب تاثیر ۰/۳۳ کمترین تاثیر را داشته است.

جدول ۴- نتایج مدل ساختاری فرضیات اصلی و فرعی تحقیق

فرضیات	β	α	$Z_{\alpha/2}$	T
برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش ← توسعه گردشگری روستایی	۰/۳۳۳	۰/۰۵	۱/۹۶	۱/۹۸۴
برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش	۰/۸۶۱	۰/۰۵	۱/۹۶	۳۳/۶۸۲

← مدیریت روستایی

۳/۶۸۴

۱/۹۶

۰/۰۵

۰/۵۳۵

← توسعه گردشگری روستایی

- محاسبه شاخص نیکویی برآزش مدل در حداقل مجذورات جزیی

در مدل سازی معادلات ساختاری به کمک روش PLS بر خلاف روش کواریانس محور شاخصی برای سنجش کلی مدل وجود ندارد. ولی شاخصی به نام نیکویی برآزش (GOF) توسط تننهاوس و همکاران (۲۰۰۵) پیشنهاد شد. این شاخص هر دو مدل اندازه گیری و ساختاری را مدنظر قرار می دهد و به عنوان معیاری برای سنجش عملکرد کلی مدل به کار می رود. حدود این شاخص بین صفر و یک قرار بوده و وتزلس و همکاران سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۰۲ و ۰/۰۳ را به ترتیب به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی نمودند. این شاخص به صورت میانگین R^2 و متوسط شاخص مقادیر اشتراکی به صورت دستی محاسبه می شود:

$$GOF = \text{vaverage}(\text{Comunalitie}) * R^2$$

این شاخص مجذور ضرب دو مقدار متوسط مقادیر اشتراکی (Comunalitie) و متوسط ضریب تعیین (avrage R Square) است.

جدول ۵- مقادیر اشتراکی

متغیر	مقادیر اشتراکی	ضریب تعیین
برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش	۰٫۷۳۱	۰٫۷۴۲
مدیریت روستایی	۰٫۵۶۰	۷۰٫۷۷۳*۰٫۷۴۲=۰٫۷۴۱
توسعه گردشگری روستایی	۰٫۵۰۶	
میانگین	۰٫۵۹۹	GOF=۰٫۵۷۴

شاخص GOF این مدل، ۰/۶۵۷ به دست آمده است که از مطلوبیت کلی مدل حکایت دارد.

نتایج

بر اساس آنچه مورد بررسی قرار گرفت مشاهده شد که به طور کلی توسعه گردشگری روستایا برنامه-

ریزی روستاهای دارای بافت ارزشمند روستایا برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش بر پذیرفته است. در واقع برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش بر مدیریت روستایی روستایی، برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش بر توسعه گردشگری روستایی تاثیرگذار بوده است. بر این اساس برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش بر مدیریت روستایی روستایا بیشترین اثرگذاری و برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش بر توسعه گردشگری روستایی کمترین تاثیر را داشته است. بر این اساس در گام نخست برنامه ریزی روستاهای دارای بافت با ارزش بر توسعه گردشگری روستایی اثرگذار بوده است که البته زمانی که مدیریت روستایی به عنوان نقش واسطه مدنظر قرار گرفته است، میزان اثرگذاری روستاهای دارای بافت با ارزش بر توسعه گردشگری روستایی بیشتر شده است.

نتایج حاصل از پژوهش حاضر با نتایج تحقیق بیوا (۲۰۱۷) که در مطالعه بیهبررسی روستایا سنتی از طریق گردشگری روستایی:

مطالعه موردی روستایا انجیا، استان نشیچین، اقدام نمود هاست، همسو بود که همدم لایا بر ایدر کبهرتر ابطه بین گردشگری روستایا احیای روستا است.

یکپارچها زی گردشگری روستایا یوتئوریو ایدئولوژی معیشتی ایدر اینمدلمور دبررسی قرار گرفته است. نتایج نشانمی دهد که سه سطح مدل (اقتصادی،

اجتماعی و فرهنگی)

راه های موثر بر احیای روستایا موفق بود هاست و نتیجه بدهد ستآمد هتوجهی بیشتر بیه روستایا سنتیو تار یخیدر چین صورت گرفته است در پنجال گذشته و موضوع کلیدی حفاظت و احیای مطالعه قرار گرفته است.

گردشگری روستایا بیه رسمیت شناخته شد هوبه عنوانیکر ویکرد کلیدی برایتوسعه روستایا یوکا هشفقرمی باشد.

از طریق قد انشسیستما تیکبررسی، یک روستایا سنتی مبتنی بر گردشگری روستایا یکپارچها یایدارپیشنهادمی شود بررسی اینپژوهش نشانمی دهد توسعه تحقق درونی و برنامه

ه ریزی پایین به بالا را به جای ترتیب برنامه ریزی بالا به پایین انتخاب شود و تعاونی کشاورزی که و شن نسبتاً عادلانه توزیع سود و مشارکت جامعه چین است. همچنین با نتایج تحقیق حاجیزاده و همکاران (۱۳۹۳) که به بررسی تاثیر طرح بهسازی بافت با ارزش روستای دیرتوسعه پایدار گردشگری روستای (مطالعه موردی: روستای کزجخلخال)، پرداختهاست، همسو بوده و نتایج تحقیق مبینا ناستک هسیما و فضای کالبدی روستای کزجحت تحت پوشش طرح بهسازی بافت با ارزش روستای، دچار تحولات زیادی از جمله زیبا سازی روستا شد و همین مسئله باعث جذب گردشگران به این روستا و توسعه پایدار گردشگری روستا می‌آید. همچنین توسعه پایدار گردشگری روستای با کار آفرینی و افزایش درآمد های روستایید اعث خلقی کفر آیند توسعه یافت هبر ای حصول به پایدارید ربا فتابا ارزش روستای کزجشده است.

بر اساس نتایج به دست آمده می توان پیشنهادات ذیل را ارائه نمود:

- توجه به ارزش های اجتماعی در بافت های با ارزش روستایی و توجه به سنت های اصیل فرهنگی و اجتماعی نهفته در این اجتماعات مانند نحوه قرارگیری ورودی زنان و مردان، جداسازی فضاهای درون منازل به لحاظ شرعی و عرفی، میزان توجه به مهمان و ... و بازپروزی و بیان آن برای گردشگران و تدوین سند جامع در این زمینه می تواند به رونق هر چه بیشتر گردشگری و توجه گردشگران به آن شده و توسعه روستاها را در پی خواهد داشت.
- ساماندهی هسته کهن و با ارزش روستایی به ویژه در روستاهای بویه و ملکوت در رابطه به سکونت و تولید (توجه ویژه به کشاورزی و دامداری و بهره گیری از توریسم خلاق روستایی برای حفاظت هر چه بیشتر از هسته کهن).
- حفاظت و احیای ارزشهای فرهنگی، تاریخی، کالبدی- فضایی، معماری و منظر روستایی در دهستان سمام بر اساس ظرفیت و الگوهای نمونه کشوری همچون روستاهای ابیانه و ... به خصوص توجه به مباحث اجتماعی و اقتصادی؛
احیاء بناها و بافت های با ارزش روستای دیرتوسه پایدار ارتباط مستقیم با زندگی ساکنان و عرصه های اجتماع و اقتصاد دیرتوسه است. با شکله سلسله هم ارتباطی جزیره ای با هم دارند و هر دانه ارتباط مستقیم با کلمه جمع و هبر ای تاکید بر ارزش های مکانی از تمام وجود و موجودیت ها دارد.
- شناسایی و ارتقای ظرفیت های روستا در زمینه توسعه گردشگری در بخش های بافت با ارزش به خصوص روستاهای کوهستانی به ویژه در روستاهای گورج و کلامرود.
- ارتقای کمی و کیفی عرصه های زیست و تولید روستایی به ویژه در بخش های کشاورزی و دامداری و تلاش برای رونق و استفاده از ظرفیت تولیدی برای فروش به گردشگران به خصوص ظرفیت های مطرح در محصولات لبنیایی دامداران در قسمت های مختلف روستاهای مورد بررسی.

۱. باقری، زینب؛ جعفر مهدیون و بهاره نصر زنجانی، ۱۳۹۸، بررسی و تحلیل رویکرد احیا و باز زنده سازی بافت با ارزش روستایی در ایران، اولین همایش ملی کیفیت در فضاهای معماری و شهری، زنجان، دانشگاه زنجان.
۲. پریپیشبر، رضا؛ محسن مهربانی و لیلا فلاحتی فر، ۱۳۹۴، ارزیابی نقش گردشگری و بهسازی بافت‌های با ارزش روستایی در پایداری سیستم‌های روستایی با استفاده از مدل SWOT نمونه موردی: روستایفورگ، کنفرانس ملی کشاورزی پایدار، محیط زیست و توسعه روستایی، کوهدشت، اداره جهاد کشاورزی کوهدشت، شرکت پنام خط نوین.
۳. ججازی، سید اسدالله و ستاره فرمانی منصور، ۱۳۹۳، بافت‌های با ارزش روستا جاذبه ای گردشگری جهت پایداری سیستم‌های روستایی (مطالعه موردی: روستای اشتران)، اولین همایش ملی افق‌های نوین در توانمند سازی و توسعه پایدار معماری، عمران، گردشگری، انرژی و محیط زیست شهری و روستایی، همدان، انجمن ارزیابان محیط زیست هگمتانه.
۴. حاجیزاده، کریمونعمتی، ولیپور کریمی، پرویز، ۱۳۹۳، تاثیر طرح بهسازی بافت با ارزش روستا بر توسعه پایدار گردشگری روستا، مطالعه موردی: روستای کزجخلخال، دومین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار، همدان.
۵. طالب، محمدعلی، ۱۳۹۱، گردشگری و حفاظت از بافت‌های با ارزش روستایی، اولین همایش ملی گردشگری و طبیعت گردی ایران زمین، همدان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، شرکت هم اندیشان محیط زیست فردا.
۶. عزیز، اصغر و حیدری، محمد، ۱۳۹۹، بررسی بافت با ارزش تاریخی و تاثیر آن در رونق گردشگری روستایی (مطالعه موردی: روستای قلعه نو سیستان)، هفتمین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم جغرافیا، معماری و شهرسازی ایران، تهران.
۷. علیزاده، لیلا و رضا قادری، ۱۳۹۳، تحلیلی بر مفهوم برنامه ریزی روستایی و اهداف آن، کنفرانس ملی الکترونیکی توسعه پایدار در علوم جغرافیا و برنامه ریزی، معماری و شهرسازی اولین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم جغرافیا و برنامه ریزی، معماری و شهرسازی، تهران، موسسه آموزش عالی مهر اروند، مرکز راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار.
۸. عنابستانی، علیاکبر، ۱۳۹۵، بررسی آثار اجرای طرح های بهسازی بافت های با ارزش بر توسعه سکونتگاه های روستایی، مسکن و محیط روستا، شماره ۱۸۵، ۱۱۷-۱۳۰.
۹. فاطمی اصل، آیات، ۱۳۹۸، سهم گردشگری روستایی در رشد اقتصاد، چهارمین کنفرانس بین المللی پژوهش‌های نوین در عمران، معماری، مدیریت شهری و محیط زیست، کرج، دانشگاه جامع علمی کاربردی- سازمان همیاری شهرداری‌ها و مرکز توسعه خلاقیت و نوآوری علوم نوین.
۱۰. گل ریز، طیبه، ۱۴۰۰، گردشگری روستایی و اثرات اقتصادی آن، اولین همایش ملی اقتصاد گردشگری، خرم آباد.
۱۱. مجیدی، رومینا، ۱۳۹۸، تاثیر بافت با ارزش تاریخی در رونق گردشگری روستا، خواهر (شهرستان نورامین)، نخستین کنفرانس ملی جغرافیا و برنامه ریزی شهری و روستایی، تهران، مرکز بین المللی همایش‌ها و سمینارهای توسعه پایدار علوم جهان اسلام - موسسه آموزش عالی حکمت.
۱۲. یوسفی، رضا و نصرتی بیا بانکی، خدیجه، ۱۳۹۸، گردشگری خانها و مبادات توسعه روستا، تالیف موسسه معماری بومی، همایش ملی توسعه پایدار (بارویکرد فرصتها و چالش‌های سرمایه‌گذاران در منطقه ترشیز)، کاشمر.

۱۳. Biova, H. ۲۰۱۷, A destination's gastronomy as a means for holiday well-being. *Br. Food J.*, ۱۱۹, ۱۵۷۸-۱۵۹۱.
۱۴. Butler, R. ۲۰۱۱. Impact of alternative types of tourism in rural village communities in less developed countries. *PN*. ۱۰
۱۵. Cowan, L.M. ۲۰۰۴. Culinary tourism: A folkloristic on eating and otherness. In *Culinary Tourism*; Long, L.M., Ed.; The University Press of Kentucky: Lexington, KY, USA, pp. ۲۰-۵۰.
۱۶. Eftekhari, R. ۲۰۲۰. Sustainable Rural Tourism Strategies; A Tool for Development and Conservation. In B. Bramwell and B. Lane (Eds.) *Rural Tourism and Sustainable Rural Development* Clevedon: Channel View Publication.
۱۷. Moeini, A. ۲۰۲۰. *Geography and Historical Geography of Gorgan and Plain*. Tehran: Book Printing Corporation.
۱۸. Piran, Parviz, ۲۰۰۵, "Identity of Cities, Chirping for a Complex Concept," *Abadi journal* (۴۸).
۱۹. Sharan, Consultant Engineers, ۲۰۰۵, *a Guide to Recognition and Intervention in Wornture*.
۲۰. Wanna, A., I. What is food tourism? *Tour. Manag.* ۲۰۱۸, ۶۸, ۲۵۰-۲۶۳.
۲۱. Tang. ۲۰۱۹. An integrated approach to the evaluating the coupling coordination between tourism and the environment, *Tourism management*, ۴۶: ۱۱-۱۹.
۲۲. Tefler, D. J and sharply, R. ۲۰۱۸. *Tourism and development in the developing world*. Routledge publication. ۲۲۵p.